

محمد رضا فروتن در نمایش از فیلم «می زاک» / عکس: ژرف رشتی

ما چرا فیلم می‌سازیم؟

در بخش بین الملل جشنواره امسال فیلمی به نمایش در آمد به نام «می زاک» که مهم نه خود آن، بلکه جلسه پرسش و پاسخ بعد از آن بود. گزارش این جلسه را حتما خوانده‌اید و الان هم جشنواره تمام شده و یادآوری خبرهای گذشته به خودی خود موضوعیتی ندارد. اما آنچه باعث شد دوباره این جلسه بخصوص را پیش بکشیم وجه تمثیلی آن است برای یک معضل خیلی اساسی و ریشه‌ای در فضای رسانه‌ای کشور. نامشخص بودن انگیزه و هدف از فیلمسازی. ما چرا فیلم می‌سازیم؟ چه در سینما و چه در تلویزیون و بدتر از آن چرا فکر می‌کنیم باید از هرچه ساخته‌ایم دفاع کنیم و همه هم باید در این دفاع با ما همصدا باشند؟ چرا فکر می‌کنیم - یا وانمود می‌کنیم - کسی که با خلق هنری ما مخالف است خودی نیست، شیفته غرب است و از مبنا مخالف سینما و تلویزیون ملی؟

ما چرا فیلم می‌سازیم؟ در سینما برای این که نگویند نمی‌توانیم فیلم بسازیم و برای این که سینماهایمان تعطیل نشود و چیزی باشد که برود روی پرده و مردم را دل خوش کند به این که هنوز سینمای وطنی دارند؟ آیا آرمان ما برای هنر اسلامی و انقلابی که به آن می‌بالیم این کمیت‌هاست؟ مگر نه این که انقلاب ما انقلاب کیفیات بود در مقابل کمیات چون اصلا ویژگی دنیای جدید اصالت دادن به کمیات است در مقابل کیفیات این مردم قیام پیشوایشان امام حسین (ع) را الگو قرار داده و در مقابل سیاهی لشکر ارتش طاغوت ایستاده‌اند چون ایمان داشته‌اند به این که تعدد افراد نیست که تعیین‌کننده است. کمیت تنها برای عقل مدرن که خانه در چشم دارد معتبر است؛ ایرانی مسلمان اما جور دیگری می‌بیند و می‌اندیشد.

ما سینما لازم داریم تا پرده سینماهایمان آینه فرهنگ خودمان باشد نه چون پرده نباید خاک بخورد و آبرواتچی نباید بیکار بماند. اگر سیاست ما عدم نمایش فیلم خارجی - حتی نمونه‌های مناسب و مورد تأیید - باشد، که نیست، سالی یک فیلم خوب ایرانی هم اگر اکران کنیم بهتر از این خیل فیلم‌های بی‌ارزش و ناامیدکننده‌ای است که اگر تأثیر معکوس نداشته باشند - که دارند - قابلیت ارائه هیچ معنا و مفهومی - مورد تأیید یا غیر مورد تأیید - را به مخاطب دارا نیستند.

آن که از مشکلات رسانه دم نمی‌زند، پیوسته و گوش و چشم بسته از آن دفاع می‌کند و بیم آشکار شدن نقایص و کاستی‌ها را دارد، مدافع نیست یا مثل تهیه‌کننده «می زاک» چاره‌ای جز دفاع - ولو با عصبانیت و پرخاش - ندارد یا از کاستی‌ها و نقایص خشنود است و هراسش از جان گرفتن مرغ هنر و فرهنگ این مرز و بوم و پروازش بر فراز آسمان فرهنگ و هنر جهان است.

در زمانه‌ای زندگی می‌کنیم که فرهنگ رسانه‌ای غرب صادقانه و بدون تعارف فرهنگ مسلط جهان است. اما می‌دانیم که این تسلط و آن همه مقبولیت به آن کوچکترین مشروعیتی نمی‌دهد. ما اگر فیلم می‌سازیم و تلویزیون وطنی داریم برای آن نیست که می‌خواهیم توجه مردم را از رسانه‌های دیگر به لطایف‌الحیل و به هر بهایی که شده مصروف کنیم و در عوض خود را به مخاطب ایرانی تحمیل کنیم. این همان کاری است که غرب می‌کند و ما با او به دلیل همین سانسورهای تبلیغاتی و سیاست تحمیل از موضع قدرتش است که مخالفیم. البته نیز با مبانی تفکر جدید که تکنولوژی اصلا برخاسته از آن است. ما فیلم و برنامه می‌سازیم تا

فرهنگی را که مشروع می‌دانیم مقبولیت جهانی بدهیم. این آرمان ماست اگرچه شاید هنوز فاصله بسیاری با آن داریم. سیاست ما سیاست تحمیل مخاطب و سلب آزادی انتخاب از او با همان روش‌ها و ابزار فرهنگ رسانه‌ای غرب نیست. ما فیلم نمی‌سازیم که فقط مخاطب ایرانی به جای نشستن پای ویدئو و ماهواره بیاید سینما یا شبکه تلویزیونی داخلی را تماشا کند و چه بسا آخر سر هم تل تل بر قدرت هنری بیگانه آفرین بگوید و بر ضعف‌های خودی تأسف بخورد. ما فیلم می‌سازیم که مخاطب غربی هم به جای رسانه خود، متوجه رسانه ما بشود. ما او را هم به قضاوت فرا می‌خوانیم. این قله موفقیت رسانه ماست. حالا ببینیم در چه ارتفاعی ایستاده‌ایم و چه فاصله‌ای با قله داریم. وقتی اهدافمان کوچک باشد، وقتی آرمانی نداشته باشیم، به کمترین‌ها دل خوش داشته باشیم و از کمترین‌ها خرسند باشیم، فیلم‌هایمان هم کوچک خواهند بود، رسانه‌مان هم کوچک خواهد بود و آن وقت مجبوریم به جای گوش سپردن مشتاقانه به نقدها و نظرات دیگران، هراسناک آشکار شدن نقص‌هایمان باشیم و مدافع خود حتی به زور منع و سانسور و جهت‌دهی فکری به معنای غربی کلمه.

انفعال چرا؟ انقلاب اسلامی ایران از ابتدای شکل‌گیری به رهبری بزرگمرد فرزانه‌ای همچون امام خمینی (قدس سره) با عزت و صلابت قدم پیش نهاده و نه فقط ظاهر و حکومت کشور که باطن و قلب‌ها را به تسخیر خود در آورده است و این امر محقق نشده جز با تکیه بر نیروی قدرتمند تفکر ناب اسلامی و شیعی. نیروی تفکر، نیروی عقل و نیروی استدلال. ببیندیشیم به جمله اندیشمندانه حضرت امام (ره) در سال ۵۷، ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی را که تیتراژ درشت روزنامه‌های آن زمان بود با این مضمون

که: «مارکسیست‌ها، حق ترویج عقاید خویش را در کشور دارند به شرطی که علیه نظام و انقلاب توطئه نکنند» و براسی چنین سخن هوشمندانه و جسورانه‌ای جز از آن سکندر پیر کشتی انقلاب از چه کسی انتظار می‌رود؟ و یا چرا شهید بهشتی (ره) می‌گفت: «آزادی بیان در مطبوعات به حدی باید باشد که مرد یا زن، پیر یا جوان، باسواد یا بی سواد، مسلمان یا کافر، آزادانه حق انتقاد و حتی ایجاد شبهه داشته باشند به شرطی که متقابلا کسی که می‌خواهد این شبهه را پاسخ گوید آزادانه ابراز عقیده کند؟» براسی کدام مکتب فکری در دنیا چنین قدرت و عزت و صلابتی داشته و دارد که چنین عقاید و مکاتب فکری دنیا را به مبارزه فراخواند و از هیچ نظر مخالفی هراس به دل راه ندهد؟ مگر ماهیت وجودی شیطان جز این است که محملی فراهم شود برای نبرد حق و باطل، تا حق اگر حق است پیروز شود و اگر حق نیست به غلبه باطل در آید؟ ما که دنیای غرب را به خاطر فرهنگی که ملازم با بستن چشم و گوش مردم به روی حقایق اسلام است نکوهش می‌کنیم، ما که معاویه را به سبب ممانعتش از شناخت حقیقی مردم از علی (ع) لعن می‌کنیم، مگر می‌تواند آرمانمان در رسانه، صرف توجه مخاطب از مخالف و دفاع بی‌چون و چرا از خود باشد؟

ما فیلم می‌سازیم تا صداای فرهنگ نابمان را به گوش جهانیان برسانیم و چون به قدرت واقعی فرهنگ خود و قدرت پوشالی فرهنگ غرب ایمان داریم به گفته شهید آوینی (ره) ریشه مشکلات را در ضعف‌های خود جستجو می‌کنیم نه در قدرت بیگانه.

آزاد جعفری

شنبه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
از سرزمین شمالی - شبکه ۴ - ۱۱/۰۰
داستانی - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۳/۲۰
قالب‌های خالی - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
بی‌گناهان - شبکه ۳ - (تکرار) ۱۴/۳۰
یوسف پیامبر (ع) - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۵/۱۰
هشدار برای کبری ۱۱ - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۹/۰۰
به سوی خوشبختی - شبکه ۳ - ۲۰/۱۵
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۰/۱۵
افسران پلیس - شبکه ۲ - ۲۱/۱۵
کمیسر لسکو - شبکه ۱ - ۲۲/۱۰
مسافر سحر - شبکه ۵ - ۰۰/۳۰
پزشک دهکده - شبکه ۱ - ۱/۰۰
کیمیای مهر - شبکه ۱ - ۳/۱۰

چهارشنبه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
از سرزمین شمالی - شبکه ۴ - ۱۱/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۲/۱۰
افسانه جومونگ - شبکه ۳ - (تکرار) ۱۳/۳۰
داستانی - شبکه ۱ - ۱۳/۳۰
آینه‌های نشکن - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
کلید اسرار - شبکه ۳ - (تکرار) ۱۴/۰۰
پرستاران - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۵/۱۰
کلید اسرار - شبکه ۳ - ۲۰/۱۵
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۰/۱۵
معلم - شبکه ۲ - ۲۱/۱۵
سینما ۵ - شبکه ۵ - ۲۲/۰۰
کارآگاه علوی - شبکه ۱ - ۲۲/۱۰
مسافر سحر - شبکه ۵ - ۰۰/۳۰
پزشک دهکده - شبکه ۱ - ۱/۰۰
کیمیای مهر - شبکه ۱ - ۳/۱۰

یکشنبه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
از سرزمین شمالی - شبکه ۴ - ۱۱/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۲/۳۰
داستانی - شبکه ۱ - ۱۳/۲۰
افسران پلیس - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
به سوی خوشبختی - شبکه ۳ - ۱۴/۰۰
کمیسر لسکو - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۵/۱۰
آرزوهای بزرگ طالب - شبکه ۵ - ۱۹/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۰/۱۵
داستانی - شبکه ۳ - ۲۰/۱۵
فیلم سینمایی - شبکه ۴ - ۲۱/۰۰
شیخ بهایی - شبکه ۲ - ۲۱/۱۵
فیلمو - شبکه ۱ - ۲۲/۱۰
سینما ۵ - شبکه ۵ - (تکرار) ۲۲/۳۰
مسافر سحر - شبکه ۵ - ۰۰/۳۰
پزشک دهکده - شبکه ۱ - ۱/۰۰
کیمیای مهر - شبکه ۱ - ۳/۱۰

دوشنبه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
از سرزمین شمالی - شبکه ۴ - ۱۱/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۲/۳۰
داستانی - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۳/۲۰
شیخ بهایی - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
داستانی - شبکه ۳ - (تکرار) ۱۴/۳۰
فیلمو - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۵/۱۰
متشکرم - شبکه ۵ - ۱۹/۰۰
کلید اسرار - شبکه ۳ - ۲۰/۱۵
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۰/۱۵
تله تئاتر - شبکه ۴ - ۲۱/۰۰
آن سوی دریا این سوی خاک - شبکه ۲ - ۲۱/۱۵
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۱/۳۰
مسابقه سرعت - شبکه ۱ - ۲۲/۱۰
مسافر سحر - شبکه ۵ - (تکرار) ۰۰/۳۰
پزشک دهکده - شبکه ۱ - ۱/۰۰
کیمیای مهر - شبکه ۱ - ۳/۱۰

جمعه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
فیلم سینمایی - شبکه ۳ - ۱۱/۰۰
داستانی - شبکه ۱ - ۱۳/۰۰
عمارت فرنگی - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۵/۳۰
فیلم سینمایی - شبکه ۱ - ۱۶/۰۰
فیلم سینمایی - شبکه ۲ - ۱۷/۳۰
غیرمحرمانه - شبکه ۵ - ۱۹/۰۰
بی‌گناهان - شبکه ۳ - ۲۰/۱۵
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - ۲۰/۱۵
سینما ۴ - شبکه ۴ - ۲۰/۳۰
قالب‌های خالی - شبکه ۲ - ۲۱/۳۰
یوسف پیامبر (ع) - شبکه ۱ - ۲۲/۱۰
صد فیلم - شبکه ۳ - ۲۲/۳۰
فیلم سینمایی - شبکه ۵ - ۰۰/۳۰
پزشک دهکده - شبکه ۱ - ۱/۰۰
کیمیای مهر - شبکه ۱ - ۳/۱۰

سه شنبه

قصه‌های جزیره - شبکه ۱ - ۱۰/۰۰
از سرزمین شمالی - شبکه ۴ - ۱۱/۰۰
شب می‌گذرد - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۲/۳۰
گروه پلیس - شبکه ۵ - (تکرار) ۱۲/۱۰
داستانی - شبکه ۱ - ۱۳/۳۰
آن سوی دریا این سوی خاک - شبکه ۲ - (تکرار) ۱۴/۰۰
کلید اسرار - شبکه ۳ - (تکرار) ۱۴/۳۰
گل‌های گرمسیری - شبکه ۱ - (تکرار) ۱۵/۱۰